

Bijlage VSBO TKL

2021

tijdvak 1
maandag 17 mei
07.30 - 10.00 uur

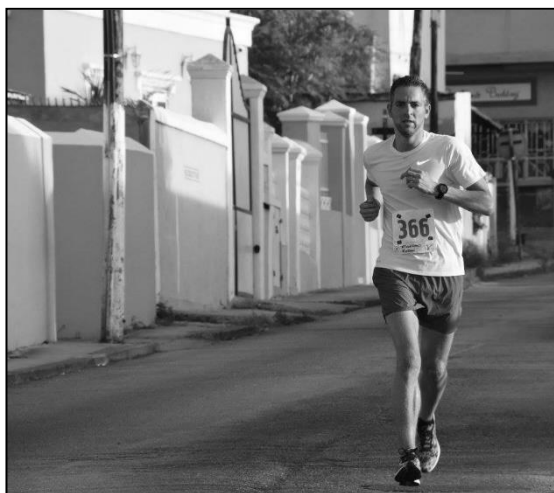
Nederlands

Tekstboekje

Tekst 1 Geen plek voor (hard)lopers op Curaçao

1 WILLEMSTAD – De infrastructuur voor wandelaars en hardlopers moet snel verbeterd worden op Curaçao. Dit vindt Glenn McDonald, lid van de Roadrunners Club Kòrsou (RRCK). De club hield gisteren een herdenking ter nagedachtenis aan drie leden van de club. Die drie verloren vijf jaar geleden het leven tijdens een benefietloop, bij een tragisch ongeluk dat veroorzaakt was door een dronken automobilist. Volgens de RRCK is er sindsdien niets veranderd aan het rijgedrag van automobilisten ten aanzien van (hard)lopers.

2 McDonald vindt dat onder andere de trottoirs verbeterd moeten worden op Curaçao, zodat zij die aan loop- en rensport doen, een plek in het verkeer krijgen. "Je kunt bijna nergens fatsoenlijk veilig lopen. De stoepen die er zijn, zijn meestal veel te smal en hebben vaak loszittende tegels of enorme

scheuren in het beton, dus waardeeloos voor renners. Kijk op de foto! Als je lekker wilt trainen, moet je dus wel op de rijweg lopen. Vanaf het moment dat je vertrekt, is je leven in gevaar."

3 De huidige minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning, Zita Jesus-Leito, vindt dat er wel vooruitgang is. "Er is geïnvesteerd in de infrastructuur, denk aan het plaatsen van meer verkeersborden, het duidelijk markeren van zebrapaden en aparte voetpaden en het invoeren van de zogenaamde 'kattenogen': de reflectoren in de weg die oplichten als bijvoorbeeld autolampen erop schijnen."

4 Ook belooft de minister strengere maatregelen in het verkeer te nemen om het rijden met drank op te verminderen. "We werken nauw samen met Justitie om zo degenen die onder invloed van alcohol rijden, te straffen. Op de korte termijn zullen veranderingen ingevoerd worden in de wetten en het wetboek van strafrecht." Het Openbaar Ministerie is sinds vorige maand begonnen met alcoholcontroles in het verkeer met een ademanalyse-apparaat, oftewel met blaastesten.

5 McDonald vraagt zich af of dit genoeg is. Volgens hem laat het gedrag van de automobilisten nog veel te wensen over.

www.caribischnetwerk.ntr.nl, 2018

Tekst 3 Aan wiet kon je toch niet verslaafd raken?

- 1 *Rapper Ronnie Flex liet op Instagram weten dat hij begeleiding zoekt om van zijn wietverslaving af te komen. Dit kan een inspiratie zijn voor andere jonge blowers, is het positieve commentaar. Want het beeld van wiet als 'onschuldige' softdrug is allang achterhaald.*

Maar aan wiet kon je toch niet verslaafd raken?

- 2 Dat werd vroeger wel gedacht. Toen werd onderscheid gemaakt tussen middelen die fysiek verslavend waren, zoals heroïne en alcohol, en middelen die in het ergste geval geestelijk verslavend zouden zijn, zoals cannabis (wiet en hasj). Dat onderscheid stond zelfs aan de basis van het gedoogbeleid*: een strikte scheiding tussen 'gevaarlijke' harddrugs en 'onschuldige' softdrugs. Maar inmiddels weet de verslavingszorg beter: ook blowers kunnen zwaar verslaafd raken, waardoor hun leven ernstig ontregeld wordt. De wiet is zijn onschuld verloren.

-
- 3 Het aantal cannabisverslaafden dat zich meldde bij de verslavingszorg steeg tussen 2006 en 2011 spectaculair. In die periode was sprake van bijna een verdubbeling, tot ruim 11 duizend. Tussen 2011 en 2016 stabiliseerde het aantal cannabisverslaafden in afkickklinieken op circa 11 duizend per jaar. Dat is een fractie van het totale aantal blowers: in 2016 rookten naar schatting 880 duizend Nederlanders van 18 jaar en ouder regelmatig een jointje. Daarvan zijn 40 duizend 'cannabis-misbruikers', ofwel problematische blowers die dicht tegen een verslaving aan zitten.

-
- 4 In het algemeen is cannabis minder verslavend dan heroïne, cocaïne of nicotine. Maar het risico van afhankelijkheid neemt toe bij langdurig frequent gebruik en gaat vaak samen met verslaving aan andere middelen, aldus de Nationale Drug Monitor. Toch raakt niet elke stevige blower in de problemen. De een is verslavingsgevoeliger dan de andere. Neiging tot verslaving kan door erfelijke factoren bepaald zijn, maar kan ook met levensomstandigheden te maken hebben. Mensen kunnen ook verslaafd zijn aan gokken of winkelen (zogenaamde 'shopaholics'). Dan gaat het om het geestelijk verlangen naar een bepaald opwindend gevoel.

- 5 Uit onderzoeken blijkt dat één op de tien cannabisgebruikers verslaafd raakt. Die kans is zelfs één op de zes als hij of zij als tiener al begon met

blowen. Jongeren zijn dus waarschijnlijk kwetsbaarder voor 'cannabis-afhankelijkheid' dan ouderen.

6 De Brabantse verslavingszorginstelling Novadic-Kentron (NK) heeft al eerder de noodklok geluid over het groeiende aantal jongeren dat verslaafd is aan blowen. NK-psycholoog Linda Hartman zegt: "We zijn in Nederland best tolerant met betrekking tot blowen en het wordt door veel ouders onderschat. Maar cannabis kan een sluipmoordenaar zijn. Het begint heel onschuldig, maar kan de ontwikkeling van een puber compleet verstoren."

7 Ze vertelt over 12- of 13-jarigen die in de puberteit komen en met sterke emoties te maken krijgen. Hartman: "Natuurlijk vindt zo'n jongen het heerlijk om een jointje op te steken om zich even lekker relaxed te voelen. Maar als hij tien jaar later bij de verslavingskliniek aanklopt, merkt hij dat zijn ontwikkeling stil is blijven staan, terwijl zijn leeftijdsgenoten wel gewoon zijn doorgegaan met hun leven."

8 Een ander groot risico is dat softdruggebruikers makkelijker hun toevlucht nemen tot harddrugs. Veel cocaïneverslaafden die aankloppen bij Novadic-Kentron, blijken ooit begonnen te zijn met wiet of hasj.

.....
9 Ze zegt: "Dat verschilt per persoon, afhankelijk van de ernst en omstandigheden van de verslaving. Heeft een wietverslaafde nog wel een redelijk normaal leven – op school of werk, op sociaal gebied, sport – dan wordt hij meestal thuis, via wekelijkse of zelfs dagelijkse afspraken, behandeld. De zwaardere gevallen worden klinisch behandeld, met een opname in de verslavingszorgkliniek."

10 "De behandeling begint met een 'detox' ofwel ontgiftiging. Het cannabisgebruik wordt direct stopgezet. Dat wordt ondersteund met medicatie, want opeens komt alles wat eerst gedempt was, keihard naar boven." Vooral met 'rustgevende' middelen worden de ontwenningssverschijnselen bestreden.

.....
11 Jazeker. De rapper, die openlijk de joints afzweert en in een privékliniek probeert af te kicken, kan een voorbeeldfunctie vervullen. Psycholoog Hartman: "Ronnie Flex is vooral onder 18-minners een idool met een grote bekendheid. Het is goed dat hij het probleem van cannabisverslaving zo bespreekbaar maakt."

Naar: Peter de Graaf, AD.nl, januari 2018

** De overheid bepaalt welke dingen niet bestraft worden, die eigenlijk wel verboden zijn.*

Tekst 4 Kant-en-klaar wasbordje

Thaise kliniek introduceert de 'instant sixpack'

- 1 *Het Masterpiece ziekenhuis in de Thaise hoofdstad Bangkok heeft een innovatieve plastische chirurgietechniek geïntroduceerd waarmee mensen in korte tijd een realistische sixpack op hun buik kunnen krijgen. De chirurgen in het hospitaal werken niet met implantaten, maar passen plaatselijk liposuctie toe, waardoor na genezing een 'wasbordje' ontstaat.*
- 2 Volgens ziekenhuisdirecteur Maschamadol is de opvallende behandeling niet illegaal, omdat het hospitaal een vergunning heeft en door de Thaise overheid wordt erkend als officieel instituut waar cosmetische en andere operaties mogen worden gedaan. "Inmiddels hebben in een jaar tijd al bijna dertig mensen bij ons aangeklopt voor de ingreep. Na behandeling gingen ze allemaal met een grote glimlach weer naar huis." Zijn patiënten zijn voor het merendeel fanatieke, mannelijke fitnessers die ondanks keihard trainen maar geen fel-begeerd wasbordje ontwikkelden.
- Verbanden**
- 3 Volgens het ziekenhuis, zo wordt gemeld op Facebook, is de sixpack liposuctie een dagbehandeling. De ingreep, die omgerekend 3400 euro kost, wordt gedaan onder narcose. "De chirurg doet een laserliposuctie die groeven maakt tussen de buikspieren. Na de operatie ziet de buik er wat eigenaardig uit met dikke verbanden," benadrukt Maschamadol. "De gazen zijn bedoeld om het bloed op te zuigen op de plekken waar het buikvet is weggehaald, en om de buik in de juiste vorm te dwingen." Na een paar dagen moeten de nepbuikspieren een feit zijn, maar het duurt vervolgens nog weken voordat het wasbordje er natuurlijk uit ziet. Het ziekenhuis adviseert overigens om verder te gaan met trainen voor 'een nog mooier resultaat'.
- 4 Op de Facebookpagina van het hospitaal staat veel commentaar van mannen die de behandeling lieten doen. Eén daarvan is fanatieke sporter Ome Pangpaparn, die de afgelopen jaren gefrustreerd raakte, omdat hij maar niet de buik kreeg die hij ambieerde. "Omdat de spierontwikkeling op mijn buik niet wilde lukken, besloot ik het over te laten aan een arts." Ome deelt een profiel-foto van zichzelf en stelt dat hij dankzij zijn kunstmatig gevormde buikje weer een gelukkig mens is en vol zelfvertrouwen zit.
- 5 De operatie, zo wordt gesteld, kan overigens alleen worden gedaan bij mensen – zowel mannen als vrouwen – met een bescheiden buikje. Helaas is de behandeling voor mensen met een droog en afgetraind lichaam zonder noemenswaardig vet niet mogelijk, en ook niet bij hen die extreem veel buikvet hebben.

Naar: www.ad.nl